

ශ්‍රී ලංකා විවෘත විශ්වවිද්‍යාලය

මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජ විද්‍යා පීඨය

නීති අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව

නීතිවේදී උපාධි පාඨමාලාව - VI වන මට්ටම

අවසාන පරීක්ෂණය - 2023/2024

LLU6716- වාණිජ නීතිය

කාලය : පැය තුනයි (03) යි

දිනය: 2025. 05.18

වේලාව: ප.ව.01.30 - ප.ව.04.30

මුළු ප්‍රශ්න ගණන - 08

ප්‍රශ්න පහකට (05) පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

අපැහැදිලි අත් අකුරු සඳහා ලකුණු අඩු කරනු ලැබේ.

1. “භාණ්ඩ විකිණීමට අදාළ නීතියෙහි සාමාන්‍ය රීතිය වන්නේ, දේපළේ හිමිකම් මාරුවන විට ඒ සමඟ අවදානම ද මාරුවන බවයි.”

සුදුසු ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිපාදන සහ නඩු නීත්‍ය ඇසුරෙන් ඉහත ප්‍රකාශය සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 20)

2. නිමල් ලැගුම් හලක අයිතිකරුවෙකි. නව සහ අලුත්වැඩියා කරන ලද ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ අලෙවි කරන කීර්තිමත් අලෙවි කරුවෙකු වන නෝවා ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් (පුද්ගලික) සමාගමෙන් ඔහු මයික්‍රෝවේව් උදුනක් මිල දී ගත්තේය. ඔහු තම ණය කාඩ්පත භාවිත කර ගනිමින් ඒ සඳහා රු. 35,000 ක් ගෙව්වේය. මිලදී ගැනීම සිදුකරන ලද අවස්ථාවේදී, නිමල් උදුනෙහි භාවිතය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳව නෝවා ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් ගෙන් විමසා සිටි අතර ඉන්වොයිසියේ පැහැදිලිව සඳහන් වන්නේ එම උදුන අලුත් එකක් වන බවත් එම නිෂ්පාදනය “ගෘහස්ථ හා වාණිජමය භාවිතය සඳහා සුදුසු වන” බවත්ය. නිමල්ට උදුන භාරදීමෙන් පසු ඔහු එය භාවිතා කිරීමට පටන් ගත්තේය.

සති කිහිපයකට පසුව, උදුන ක්‍රියාත්මක කළ විට එයින් මද පිළිස්සුම් ගන්ධයක් වහනය වන බව දැනුනද ඔහු එය දිගටම භාවිත කළේය. එය මිලදී ගැනීමෙන් මාස තුනකට පසුව, ඔහුගේ නව යොවුන් දියණිය වන රුවනි ක්ෂණික ආහාරයක් එම උදුන තුළට දමා මුළුතැන්ගෙයින් පිටව ගියාය. මිනිත්තු විස්සකට පසු ඇය ආපසු පැමිණි විට, උදුන ගිනි ගෙන, මුළුතැන්ගෙය පුරා ගිනිදැල් පැතිර යන බව ඇය දුටුවාය. බිත්තියෙහි සවිකර ඇති විදුලි කෙටෙතිය විසන්ධිකර උදුන අක්‍රිය කිරීමට උත්සාහ කළ විට ඇයට විදුලි කම්පන කිහිපයක් එල්ල විය.

ගින්න ඇති වූ ආකාරය පරීක්ෂා කළ විශේෂඥයින් පවසන්නේ එය අවන්වැඩියා කිරීමේ දුර්වලතාවයක් නිසා ඇතිවූ දෝෂ සහිත රැහැන් යෙදීමෙන් සිදුවූවක් බවයි. එමෙන්ම එය අලුත්ම උදුනක් නොවන බවද ඔවුහු තහවුරු කළහ.

නෝවා ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් සමාගම විකුණුම් ගිවිසුමේ කුමන හෝ වගන්තියක් කඩ කර ඇත්දැයි දැනගැනීමට නිමල් අදහස් කරයි.

නිමල්ට උපදෙස් දෙන්න.

අදාළ නඩු තීන්දු සහ ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිපාදන ඇසුරෙන් ඔබේ පිළිතුර පහදන්න.

(ලකුණු 20)

3. "කුලී පිට ගැනුම් ගිවිසුම් යටතේ නැවත භුක්තිය ලබා ගැනීමට අදාළ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති තත්වය මගින් භාණ්ඩ හිමිකරුගේ සහ කුලී ගැනුම්කරුගේ යන දෙදෙනාගේම අයිතිවාසිකම් ඵලදායීව ආරක්ෂා කරයි."

ඉහත ප්‍රකාශය ඇසුරෙන් 1982 අංක 29 දරන පාරිභෝගික ණය පනතේ අදාළ ප්‍රතිපාදන ඇසුරෙන්, එක් එක් පාර්ශ්වයේ අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම් සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 20)

4. ගෘහ අලංකරණ වෙළඳසැලක හිමිකාරිය වන නදීරා, තමාගේ සාප්පුව සහ එහි භාණ්ඩ ආවරණය වන පරිදි ගිනි රක්ෂණාවරණයක් සේත් හෙවත් රක්ෂණ සමාගමෙන් ලබා ගත්තා ය. රක්ෂණ අයදුම්පත සම්පූර්ණ කරන අවස්ථාවේදී, ඇය 'කවදා හෝ ඔබගේ රක්ෂණ ඔප්පුවක් අවලංගු කර හෝ ප්‍රතික්ෂේප කර තිබේද?' යන ප්‍රශ්නයට 'නැත' යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්නා ය. කෙසේ නමුත් වාරික නොගෙවීම හේතුවෙන් ඇගේ සෞඛ්‍ය රක්ෂණ ඔප්පුව අවලංගු කර තිබුණි. 'ඔබේ සාප්පුවට ගින්නෙන් හානි සිදුවීමට සැලකිය යුතු තර්ජනයක් තිබේද?' යන ප්‍රශ්නයට ද ඇය 'නැත' යනුවෙන් ද පිළිතුරු දුන්නා ය.

කෙසේ වෙතත්, ඇගේ ව්‍යාපාරික ප්‍රතිවාදියා වන අර්ජුන්, ඔහු සමඟ තරඟ කළහොත් ඇගේ සාප්පුව ගිනි තබන බවට කලින් අනතුරු අඟවා තිබුණේය. නදීරා මෙය බරපතල තර්ජනයක් ලෙස නොසිතා එය නොසලකා හැරියා ය. මාස කිහිපයකට පසුව රක්ෂණ ඔප්පුව ඇයට භාරදෙන ලදී. එම සාප්පුවේ කොටසක් උණුසුම් ආහාර සහ පාන වර්ග විකිණීම සඳහා කුඩා ආපන ශාලාවක් ලෙස ඇය වෙනස් කළා ය. මෙම වෙනස් කිරීම පිළිබඳව සේත් හෙවත් රක්ෂණ සමාගමට දැනුම් දීමට ඇය අපොහොසත් වූවා ය.

එක් සැන්දෑවක, නියමිත විදුලිය ඇනහිටීමක් අතරතුර, සාප්පුව ආලෝකමත් කිරීම සඳහා නදීරා අනේ ගෙන යා හැකි ගැස් ලාම්පු භාවිත කළා ය. කෙසේ වෙතත්, ඇය සාප්පුවෙන් පිටත්වී යන විට එක් ලාම්පුවක් නිවා දැමීමට ඇයට අමතක විය. එම ලාම්පුව බිම වැටී සාප්පුව තුළ ගින්නක් ඇති විය. ගින්නෙන් සාප්පුවට දැඩි හානියක් සිදුවිය. නදීරා ඇගේ රක්ෂණ හිමිකම් ඉදිරිපත් කළා ය.

සේත් හෙවත් රක්ෂණ සමාගම රක්ෂණ හිමිකම් ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කරමින් කියා සිටින්නේ ඇය රක්ෂණයේ ඇතැම් මූලික මූලධර්ම උල්ලංඝනය කර ඇති බවයි.

නදීරා, ඇය උල්ලංඝනය කර ඇති බවට චෝදනා ඵලදායී කරන රක්ෂණ මූලධර්ම මොනවාදැයි ඔබගෙන් විමසා සිටියි.

නදීරාට උපදෙස් දෙන්න.

(ලකුණු 20)

5. අයේෂා කොළඹ ප්‍රදේශයේ පිහිටි කුඩා ආහාර සැකසුම් ව්‍යාපාරයක හිමිකාරියක වන අතර දේශීය වෙළඳසැල් වලට පෙර ඇසුරුම් කරන ලද කෙටි ආහාර නිතිපතා සපයයි. මෑතකදී, ආහාර අධිකාරිය ඇගේ කර්මාන්ත ශාලාව පරීක්ෂාවකට භාජනය කරනු ලැබුවේය. පරීක්ෂාව අතරතුර දී, අධිකාරියේ බලයලත් නිලධාරියෙකු විසින් කෙටි ආහාර කිහිපයක් සිය භාරයට ගනු ලැබුවේ, ඒවා ආහාර පනත යටතේ නිකුත් කර ඇති රෙගුලාසි වලට අනුකූල නොවන බව පවසමින්ය.

අයේෂාගේ කැමැත්තෙන් තොරව රසායනාගාර විශ්ලේෂණය සඳහා කෙටි ආහාරවල සාම්පල ද බලය ලත් නිලධාරියා විසින් එකතු කර ගත්තේය.

බලයලත් නිලධාරියාගේ ක්‍රියාවන් ගැන අයේෂා කනස්සල්ලට පත්ව සිටින අතර බලයලත් නිලධාරියා විසින් ඇගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කර ඇති බව ඇය විශ්වාස කරයි. එම නිලධාරියාට ඇගේ අවසරයකින් තොරව භාණ්ඩ අත්පත් කර ගැනීමට හෝ සාම්පල ලබා ගැනීමට නීත්‍යානුකූල බලයක් ඇත්ද යන්න පිළිබඳව ඇය දෙගිඬියාවෙන් සිටියි.

1980 අංක 26 දරන ආහාර පනත යටතේ ආහාර අධිකාරියට ඇති බලතල පිළිබඳව අයේෂාට උපදෙස් දෙන්න.

අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිපාදන සහ නඩු තීන්දු ඇසුරෙන් ඔබේ පිළිතුර පහදන්න.

(ලකුණු 20)

6. “මිල නොලත් විකුණුම්කරුට ස්වකීය භාණ්ඩ පිළිබඳව තම අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කළ හැක්කේ, භාණ්ඩ ටල භුක්තිය ගැනුම්කරු වෙත පවරා නොමැති නම් පමණි.”

මෙම ප්‍රකාශය මගින් මිල නොලත් විකුණුම්කරුවෙකුගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නීතිය තත්ත්වය මනාලෙස පිළිබිඹු කරන්නේද?

ඔබේ පිළිතුර සුදුසු ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිපාදන සහ නඩු තීන්දු ඇසුරෙන් සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 20)

7. “ගනුදෙනු කළ හැකි බිල්පත්‍රයක් යනු, පැවතිය හැකි අයිතියක්- *chose in action*- (භුක්තිය ලබාගැනීමට ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ නඩුකරයකි) සඳහා ඉදිරිපත් කරගැනිය හැකි නඩුකරයකි. පුද්ගලයෙකුට යමක් භුක්තියේ තබා ගැනීමට හෝ සැබෑලෙස භුක්තියේ තබා ගැනීමට හැකියාව පවතින විට ඔහුට භුක්තිය ලබාගැනීම සඳහා අයිතියක් ඇතැයි කියනු ලැබේ. එහෙත් ඔහුට හුදෙක් යමක් ඉල්ලා සිටීමට හෝ යම් අයිතියක් නඩුකරයක් මගින් ඉල්ලා සිටීමට හැකියාව තිබේනම් උදාහරණ ලෙස ඔහුට අයවිය යුතු ණයක්, එවිට අයිතිවාසිකම් සඳහා නඩුකරයක් පවතින බව පැවසේ.”

Borrie, Gordon J, Commercial Law (5th Ed 1980) p 213

ඉහත ප්‍රකාශය අදාළ කර ගනිමින් ගනුදෙනු කළ හැකි සාධන පත්‍රවල ඓතිහාසික පරිණාමය සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 20)

8. පහත සඳහන් ඕනෑම මාතෘකා දෙකක් (02) විස්තර කරන්න:

අ) *Nemo dat quod non habet*

ආ) පිටසන් වර්ග

ඇ) විනිමය බිල්පතක මූලිකාංග

ඈ) වෙක්පත් රේඛනය

(10+10= ලකුණු 20)

සියළුම නිමිකම් ඇවිරිණි